

Hvem var C. Cherly?

Der findes umiddelbart ikke mange oplysninger om forfatteren bag den lille københavner/forbryderroman "Prinsessen fra Grønnegade" fra 1913, men vi har "higet og søgt", om ikke "i oplukte høje", så dog i gamle aviser, vejvisere, folkeregisteroplysninger mm., og lidt efter lidt har der tegnet sig et billede af en mand, der med alle midler søgte efter rigdom og anerkendelse, og trods nedture også fik den - eller i hvert fald rigdommen.

Eksport til alle Lande.

Ingen Kemiker

I hele Verden kan sammensætte en Elixir, som blot tilnærmelsesvis kan opvise de glimrende diætetiske Egenskaber som den ægte

„Cherly Elixir“.

der er den eneste Elixir, som fik tildelt Grand Prix (Guldmedaille) paa den Internationale Sanitets- og Hygiejne-Udstilling i Paris 1909.

„Cherly Elixir“ er den billigste Elixir og fuldstændig tilladelig.

Vogt Dem for elendige falske Efterligninger.

Pris pr. Flaske 1 Kr. - 2,85 - meget stor Flaske Kr. 5,35.

10,000 Kr. udloves til den, der kan bevise, at Fabrikken averterer med finge- eller falske anbefalinger.

Kom ud paa vort Kontor, alle er velkomne, og læs den Uendelighed af Takskrivelser, som danske Borgere udfordret tilsendt os. Spørg Deres Købmand, hvordan de Kunder, han har solgt vor Elixir til, er tilfreds, eller bed ham angive Dem nogle Adresser paa Folk, som har købt den hos ham, gaa saa selv og fag at vide, hvad „Cherly Elixir“ er værd. „Cherly Elixir“ er Opfindelsernes Triumf, som kun den forstaa - at vurdere, der daglig nyder dette diætetiske Produkt, hvis mærkelige Evne er som en lukket Bog for dem, som endnu ikke har haft Læghed til at erfare dens enestaaende Virkning og mærkelige Egenskaber. Nyd hver Dag „Cherly Elixir“, og De vil opnaa en Følelse af Velvære, som ikke opnaas ved nogen anden Elixir.

Nyd „Cherly Elixir“,
naar De er
og De vil
genvinde

Læg nøje Mærke til den Forandring, der foregaar med Deres Befindende, og De vil blive overbevist om, at „Cherly Elixir“ er et af de bedste Oplivningsmidler, som altid har været ved Haanden.

Vogt Dem for at betale Elixiren, forinden De har overbevist Dem om, at det er den ægte „Cherly Elixir“, De har faaet. Enhver Flaske skal være forsynet med hoistaaende Tegning, ellers er den falsk.

Ingen Elixir i Verden har paa saa kort Tid opnaaet en saadan Anseelse og Ry som den ægte Cherly Elixir.

Da Pladsen ikke tillader os offentliggøre den Uendelighed af Takskrivelser, vi daglig modtager, maa vi indskrænke os til at offentliggøre nogle Navne og Adresser, hvoraf i Dag et lille Uddrag fra 60 danske Borgere.

Stabssejant Heide, Nylundvej 8, Kbhvn. F. Fru Ingeborg Sørensen, Bangsgade 4, Kbhvn. Købmand H. P. Andersen, Marstalgade 25, Kbhvn. Enkefru Anne Christensen, Hestegade 47, Kbhvn. Fru Johanne Sørensen, Ryngade 45, Kbhvn. Denialshandler C. Bertelsen, O. Faasvej 38, Kbhvn. Fru Karen Madsen, Amagergade 17, Kbhvn. Fru B. Hansen, Kierkegade 31, Enkefru Johanne Schreier, Kildevejsvej 44, Kbhvn. Skorstensfeiemester H. Hansen, Aarhus. Tommermester N. Andersen, Kystvej 65, Aarhus. Fru Laura Friis, L. Torner, Aarhus. Fbr. Købmand Peter Bych, Slagelse. Agent G. Aug. Andersen, Poulsgaardsvej 7, Slagelse. Forstander L. Hansen, V. Slettestvej 60, Odense. Margrethe Dons, Børgense. Landpost H. J. Larsen, Tjerring pr. Herring. Fru Nelly Jensen, Brede pr. Lyngby. Barber A. P. Johansen, Nakskov. Enkefru Anna Hansen, Kronprinsensgade 25, Esbjerg. Agent Vilh. Grønvold, Haslev. H. Thigesen, Nr. Aaby St. Veimand Peter Rasmussen, Røgen pr. Spørup St. N. A. Albe, Dalvej 28, Herring. Skomagermester P. J. Petersen, Hjerding pr. Væde. J. A. Larsen, Mellemstræde 7, Odense. Ludvig Hansen, Skovsgade 5, Aalborg. Fru N. Sandholt, Villa Friheden, Esbjerg. Fru Karen Andersen, Skudsborg Hus pr. Veien. Fru R. M. Krouse, Herring pr. Volk Mølle. Fru Trine Jørgensen, Askirkeby. Fru Marie Nielsen, Broby Mark pr. Søne. Lars Larsen, Østvej pr. Aarup. Fru Sofie Klotz, Himmerlev, Frederiksberg. Fru Nepper Nielsen, Bangborsvej pr. Frederiksberg. Fru Andersen, Gl. Mønt 35, I. S. Kbhvn. Fsk. Emilie Jensen, Mariendalsvej 12, Kbhvn. Fru C. Henriksen, Minorsgade 36, Kbhvn. N. P. Pedersen, Baggensgade 20 A, 3. S. Kbhvn. Villiam Bernsen, Assendrup. Landpost L. Brogaard, Hjerthuse pr. Kjellerup. Fru Marie Brandt, Willemsgade 30, Kbhvn. Enkefru Ellen C. Bager, Ørstedvej 210, Slagelse. Thomas Jørgensen, Assendrup pr. Vamdrup. Graves Jensen, Fiskergade 82, Aarhus. Fsk. St. Mortensen,vej 210, Slagelse. Rudkøbing. Fru Marie Nielsen, Ryngade 49 A, St. Kbhvn. Fru J. Nielsen, Høstvej pr. Høstvej. P. Pedersen, Bagade 19, Korsør. Fru Johanne Reckendorff, Ahlgade, Vordingborg. J. H. Reiff, Antoniegade 7, Kbhvn. Mellemhandler Thielert, Valby Langgade 20, Kbhvn. Fru Elise Torp, Stengård pr. Farsø. Thorvald Jacobsen, Brede pr. Lyngby.

Faas i alle bedre Material- og Medicinalforretninger overalt i Danmark.

Forsendes overalt i Danmark mod Indsendelse af Beløbet + Porto og Emballage.

Portofrit ved Bestilling af 3 Flasker.

Naar Hensyn tages til en hel Flaskes Indhold, ca. 1 Pot, er Prisen meget lav, 5 Kr. 35 Øre. Forsendes overalt i Danmark mod Indsendelsen af Beløbet plus Porto etc., ialt 575 Øre, med Postoprævnings 6 Kr., 1/2 Fl. (ca. 1/2 Pot) koster med Postoprævnings Kr. 3,25. — Vor Pjece sendes gratis paa Forlangende.

Forhandles hos d'Herr.:

Eneforhandler for Hjørring: Hr. Emil Møller. Vraa St.: Oisen & Christensen. Frederiksberg: N. Ribe Christensen. Skagen: N. C. L. Kongerslev. Sindal St.: J. Kjølbjerg. Sæby: Emil Nielsen.

Forhandlere søges i Byer, hvor vi ikke er repræsenteret.

Cherlys kemisk-tekniske Fabriker,

Mariendalsvej 84, Fuglebakken.

København F.

Sendes frit overalt i København og Forstæder. Telefon: Godthaab 624.

Han blev født den 28. september 1879 som Charles Jørgensen, søn af møllersvend Peter Jørgensen og hustru Anna Hansine, født Olsen. Moderen befandt sig muligvis kun på et midlertidigt besøg i København - faderen var ikke med - og den lille Charles blev sat i pleje hos en morbroder Hans Olsen i Slagelse, hvor han befandt sig indtil sin konfirmation i Slagelse Sankt Mikkels kirke omkring 1895. Om han havde søskende udover sine plejesøskende - morbroder Hans' børn, som han voksede op sammen med - vides ikke. Ikke ret lang tid efter sin konfirmation - i november 1895 - er han kommet til København, hvor han opholder sig i Jernbanegade 4, ifølge Københavns Politis registre som kommis/lærling i en ikke nærmere angivet virksomhed. Han flytter lidt rundt, og møder på et eller andet tidspunkt sin første hustru, den nogle år ældre Marie Kirstine Jørgensen fra Århus, som han gifter sig med den 16. december 1900 i Københavns Sankt Pauls kirke på Østerbro.

Af uransagelige årsager ansøger den unge Jørgensen om navneforandring, og får den 17. april 1905 kgl. bevilgning til at føre familienavnet Cherly.

Det fremgår af annonceringen af navneskiftet i Københavns Adresseavis, at han nu fører titel af "Handelsagent". Nogle måneder senere - i august 1905 - fremgår det af samme avis, at "Charles Cherly, Falkoneralle 73, som eneste og ansvarlige indehaver driver firmaet '*Frugtkonserveringsfabrikken Cherly*'" på Frederiksberg. Men de henkogte frugter bliver snart til et andet produkt, '*Cherly Bitter*', som annonceres i stadig større annoncer i dagbladene i 1907 og 1908 - '*Drik den, og De bliver tilfreds*'.

I efteråret 1908 bliver Bitteren til '*Cherlys Gigtelixir*' og frugtkonserverfabrikken til '*Cherlys chem. tekn. Fabriker*' med adresse på Mariendalsvej 84 I. - og annoncerne bliver endnu større: '*Gigt kan helbredes!*' - og hele sider med uddrag af "takkebreve" til hr. fabrikant Cherly. I 1909 får produktet igen nyt navn - nu blot '*Cherly Elixir*' - det får ifølge annoncerne også guldmedalje på en international udstilling i Paris, og helbreder - ligeledes ifølge annoncerne - ikke blot diverse gigtformer, men også nyregrus, nervesvækkelse, søvnløshed o. m. a. At dømme efter mængden og størrelsen af dagbladsannoncerne må han have haft en temmelig stor omsætning.

Senere i 1909 udvider han repertoiret med '*Crème de Malaga*' - ægte druevin med lavt alkoholindhold, som kun sælges fra '*Cherlys Centraludsalg*' i Silkegade 1, samt bedre kolonial- og materialudsalg. Denne artikel bliver dog aldrig så voldsomt markedsført som Elixiren.

Men denne kommercielle succes er tilsyneladende ikke nok for Cherly, og han starter omkring 1911 '*Frederiksberg Bibliotheks Forlag*' - som absolut intet har med kommunens biblioteker at gøre - og i de følgende år '*Elefantgummihuset ved Charles Cherly*' og '*Dansk-Fransk Forlag*'.

En modbydelig Forretning.

—:—
En fræk Reklame for Bøger
af den usleste Art.

Bladet „Hovedstaden“ indeholder et kraftigt Angreb paa en Forretning, der kalder sig „Frederiksberg Biblioteks Forlag“.

Dette Forlag har i en Række af Blade haft en stor og iøjenslappende Annonce om „Litteraturens Mesterværker“, „nationalt Foretagende“, „mægtige Oplag“, vanvittigt smaa Priser og kolossale Præmier til dem, der udfyldte og indsendte Kuponer.

Adskillige — navnlig Børn og ganske unge, der jo lettest blændes af de gyldne Læster (en hel Automobil kunde man vinde!) — har fulgt Forlagets Opfordring og skrevet efter dets illustrerede Katalog.

Og hvad har de saa faaet? En modbydelig Reklame for en Række slidne Bøger af den usleste Art. Vi nævner nogle Titler i Flæng: „Ærlighedsbogen. Raad mod hemmelige Sygdomme.“ — „En Demimonde og hendes Elsker — med pitante franske Epsbilleder“. — „Morjomme Billeder af Slagsen for raske Mandfolk“ og „Diverse luskede Bøger“ foruden et overkræftet Reklamekort med Anbefalinger for „Elskovslæren“, indlagt i en rød Konvolut med Paaskrift: „Strengt privat!“

At man ogsaa kan faa „Den sorte Kunst“ og „Den røde Drømmebog“ samt „Anvisning til at spaa i Kort, Raffegrum og Hængebude“, falder jo meget godt i Traad med det andet. Derimod slammer de Bøger af hæderlige Forfattere, som findes opført i Kataloget, sig antagelig over det Selskab, de er kommen i.

Men Forlaget?

Hvem er den jamvittighedsloje Andehaver af „Frederiksberg Biblioteks Forlag“? Hvem er det, som ved denne løsthy Forretning tjener Blodpenge hos Børn og unge Mennesker? Vi savner Ord stærke nok til at udtrykke vor Afsky for denne modbydelige Spekulation i andre Menneskers lave Instinkter eller enfoldige Nysgerrighed. Og da ogsaa adskillige af vore Læsere er bleven ført bag Lyset og har skrevet efter Forlagets Katalog, er det huade vor Pligt og vort Onske at advare saa indtrængende som muligt imod denne slidne Nederdrægtighed.

Blandt sidstnævntes udgivelser finder man *'Elskovslæren - eller kvinden er mandens rigdom'*, 95 sider og med illustrationer; forfatteren er anonym, men er iflg. Ehrencron-Müllers *'Anonym- og Pseudonymlexikon'* Charles Cherly - samt titler som *'Stregen, eller den forsigtige Eva'* og *'Maimkens Fadæser'*. Der var tale om pornografi eller noget der ligner: *Kalundborg Avis* skriver i december 1913 under overskriften *'En modbydelig forretning'*: "Vi savner ord stærke nok til at udtrykke vor afsky for denne modbydelige spekulation i andre menneskers lave instinkter eller enfoldige nysgerrighed". Årsagen til avisens forargelse var, at *Frederiksberg Bibliotheks Forlag* havde udsendt et generalkatalog, hvor man havde oplistet både de mere uskyldigere klassikere og søsterforlagets knap så uskyldige - "flere af avisens læsere har ladet sig føre bag lyset og rekvireret ... denne skidne nederdrægtighed".

Desuden bestyrer Cherly *"Hämoes Generaldepot"* i Danmark (*Hämoes* var en temmelig udbredt hårelikvir, angiveligt produceret af et firma i London, og markedsført over hele Skandinavien af forskellige "generaldepoter". Det blev solgt langt op i 1960'erne, på trods af at det var aldeles virkningsløst og i visse tilfælde gav udslet!), indtil det hele ramler sammen, og han i november 1914 går konkurs med hele baduljen.

Dette standser dog ikke den entreprenante forretningsmand, og allerede i januar 1915 - medens konkursboet stadig behandles i Frederiksberg Birk - annonceres stiftelsen af *'Hämoes Generaldepot'* - denne gang som aktieselskab sammen med en vis Anders Lauge Nielsen - som driver detailhandel med hår-elixir mm. i Falkoneralle 88. Adressen på forretningen var stueetagen i den samme etageejendom, hvor familien Cherly residerede på 3. sal, og hvor i øvrigt også flere af de fallerede foretagender havde haft forretningsadresse.

En pudsig detalje er, at man i samme ejendom også kunne finde *'Kryds Kiosken'* - den dækadresse, hvortil Fanny i *"Prinsessen fra Grønnegade"* skulle sende besked, hvis hun kom i nød. Et tidligt eksempel på skjult reklame, eller brugte Cherly som forfatter blot det nærmeste, der faldt ham ind?

I september 1915 oprettes endnu et firma, '*Nordeuropæisk Handelshus*', Godthåbsvej 12A, som driver handel engros og en detail med "Bøger m.m." - Cherly er administrerende direktør i foretagendet. I juni 1916 har han fået et parti cykeldæk op under neglene, som bliver solgt fra privatadressen på Falkoner Allé, og et par uger senere annoncerer han med et parti på ikke mindre end 35 tons høstbindegarn. I november finder man annoncer, hvor han opkøber "unoterede aktier".

Desværre tynder kilderne lidt ud efter 1921, da aviserne hos Statsbiblioteket i Århus i skrivende stund kun er tilgængelige dertil på internettet, og vi ikke har mulighed for at besøge nogen af de steder, hvor man se videre. Men man kan godt undre sig over, at Cherly samtidig med al denne virksomhed i samme periode fik tid til at sætte børn i verden, nemlig Gladys Marguerite (1906), Harry Charles (1909) og Evelyn Grace (1915), og skrive et par - ganske vist ikke synderlig omfangsrige - bøger, hvoraf den ene tilsyneladende er groft pornografisk (efter samtidens målestok, om ikke andet), den anden - '*Prinsessen fra Grønnegade*' - er et forunderligt charmerende og naivt produkt!

Det er vel ret sandsynligt, at han fik en del ud af 1. verdenskrigs gyldne muligheder - det har vi i øjeblikket ikke mulighed for at finde ud af. Men hvorom alting er, kan man gennem Kraks Vejviser i begyndelsen af 1920'erne finde Cherly som bestyrer eller administrerende direktør for '*Hämoes Generaldepot*', '*Frederiksberg Kunstforlag*' samt '*Nordeuropæisk Handelshus A/S en gros & en detail*', og det var disse virksomheder, der - i lidt mindre hektisk tempo - sammen med lidt småhandel med ejendomme holdt Cherly beskæftiget resten af livet. *Frederiksberg Kunstforlag* udgav ud over bøger (ofte restoplag, købt billigt fra andre forlags fallit- og dødsboer, men også bl.a. et par udgaver af den berømmelige '*København ved Nat*' af pseudonymet Hugo Krantz (=Holger Rasmussen, Axel Breidahl og Robert Storm Petersen), '*Galejsslaven Rocambole*' og Louis Møllers og Niels Meyns utallige produkter under fantasifulde pseudonymer) også en mængde postkort, mest fotos af større og mindre seværdigheder rundt om i landet

På det mere private plan flyttede han omkring 1921-22 fra Marie Kirstine og sammen med den fire år yngre Astrid Amalie Jensen i Ny Kongensgade 20. Hun var i 1918 blevet skilt fra en disponent Arnold Schneider i Kristiania, Charles bliver skilt fra Marie Kirstine den 24. juli 1923, og de to bliver gift - i Christiansborg Slotskirke, no less - den 13. september 1923.

Parret får så vidt vides ingen børn, men ægteskabet lader dog til at være temmelig holdbart - indtil Charles 23. december 1944 lader sig skille fra Astrid for at gifte sig med en langt yngre model, den 28-årige Ellen Martine Andersen fra Langeland. Velsen fandt sted den 31. december 1944 i Matthæuskirken i København.

Dette hans sidste ægteskab varede dog kun en god måned, da Charles døde den 5. februar 1945. Han blev begravet på Vestre Kirkegård.

Af Kraks vejviser for 1946 kan man udlede, at enken solgte de ejendomme, Cherly havde ejet (i hovedsagen en større udlejningsejendom på Amagerbrogade 73-85, kaldet 'Sundborg'), drev '*Hämoes Generaldepot*' videre fra privatadressen Vesterbrogade 50, og - formentlig - overlod eller solgte '*Frederiksberg Kunstforlag*' til et foretagende kaldet '*Pantheon Forlag*' - ikke identisk med det nu eksisterende forlag - på samme adresse som *Kunstforlaget*, Vesterbrogade 104. Hvad der blev af '*Nor-deuropæisk Handelshus*' her det ikke været muligt at finde ud af.

Der er næppe nogen tvivl om, at Charles Cherly var en livskraftig og livsbegærlig opportunist, der forsøgte sig med alle de chancer, der tilbød sig, som rækken af mere eller især mindre velrenommerede foretagender med al tydelighed viser. En mindre flatterende detalje er også, at han er nævnt i undergrundsbladet '*De frie Danske*' fra 1942 som landsforræder - bladet offentliggjorde en løbende "blå bog", som de kaldte det, over personer, der drev landsskadelig virksomhed, danske nazister, 5. kolonne-folk m.fl. Der gaves ingen grunde for, hvorfor denne eller hin person var optaget på listen, men man kan vel antage, at Cherly ikke har holdt sig tilbage fra at drive handel med værnemagten - det var jo der, den hurtige fortjeneste lå. Da han jo imidlertid døde nogle måneder før tyskerne kapitulerede, findes der intet efterspil, der måske havde kunnet belyse sagen.

Der er i sagens natur en del huller i ovenstående, og vi modtager gerne flere oplysninger, der kan bidrage til oplysning af denne noget atypiske forfatters liv og levned!

På forlagets hedengangne Facebook-side fik vi denne kommentar:

[Kim Østergaard](#): Charles Cherly er min oldefar og far til min mormor, Gladys gift Tassing med min morfar. Jeg har meget svært ved at forestille mig, at min oldefar arbejdede sammen med værnemagten, da bl.a. en af hans svigersønner blev dræbt af tyskerne. Jeg blev for år tilbage kontaktet af Odsherred Kysten og interviewet til bladet, som bragte to artikler om min oldefar. Han byggede sammen med min oldemor et dejligt sommerhus på Vestre Havnevej 22 i Sjællands Odde Havneby og forærede de fattige fiskere nye træsko. Charles fik i sit sidste ægteskab en søn, som i dag er professor emeritus; jeg er det stadig i bedste velgående! (2016)